

Nationalregnskabsberegninger set i lyset af COVID-19

Til Brugerne af Økonomisk Statistik

I dette notat introducerer vi fire tiltag, som har været nødvendige for at kunne udarbejde de første bud på nationalregnskabet for første kvartal. Beskrivelsen af de fire tiltag er ment som en hjælp til at adressere og vurdere den større usikkerhed, der er forbundet med at udarbejde nationalregnskaber i disse tider.

Notatet nævner flere gange retningslinjer for Eurostat. Vi har derfor oprettet et link (på Dst.dk/nationalregnskab) til deres hjemmeside. Her har de samlet alle deres offentliggjorte retningslinjer. Bemærk, det kan forekomme, at de retningslinjer vi henviser til, endnu ikke er gjort offentligt tilgængelige.

Spørgsmål kan rettes til specialkonsulent Lars Gustafsson (LAG@dst.dk)

Tiltag 1: Firmaernes køb og salg

15. maj offentliggøres BNP indikatoren for første kvartal og to uger efter den første beregning af det kvartalsvise nationalregnskab. En vigtig kilde for begge statistikker er Firmaernes køb og salg (FIKS). Firmaernes køb og salg baseres på virksomhedernes (afhængig af størrelse) månedlige, kvartalsvise og halvårslige momsafregninger. For de største virksomheder er der åbnet op for udskydelse af momsafregninger. Færre data om de største virksomheder kan vanskeliggøre og potentielt forringe kvaliteten af statistikken. For de øvrige virksomheder, der kun afregner moms kvartalsvist eller halvårligt, sker der almindeligvis en opregning på baggrund af viden fra tidligere perioder. Videreførelse af den praksis vil med stor sandsynlighed føre til fejlestimation for en række virksomheder med forringelser i statistikkenes kvalitet til følge. Der er blevet foretaget en række ekstraordinære tiltag til at forbedre opregningen for fx de virksomheder der på nuværende tidspunkt ikke har indberettet. Fx suppleres opregningen med oplysninger fra en række andre datakilder. Hvordan disse korrektioner er foretaget, beskrives under afsnittet *Momsangivelser i marts 2020* i [Nyt offentliggørelsen af FIKS den 13. maj](#).

Tiltag 2: De økonomiske hjælpepakker og nationalregnskab

Regeringen har iværksat en lang række særlige økonomiske tiltag for at understøtte danske virksomheder, ansatte mv. igennem COVID-19 krisen. Det er kortlagt, hvordan disse ordninger skal behandles ifølge de internationale manualer, som de økonomiske statistikker opgøres efter. Kortlægningen er sket bl.a. på basis af retningslinjer fra Eurostat. Resultaterne af kortlægningen kan ses i arbejdsrapporten *Klassifikation af corona-hjælpespakker*.

Tiltag 3: Produktionen i det offentlige

Den ikke markedsmæssige produktion er markant påvirket af krisen: Arbejdsopgaver er omlagt og/eller ansatte er sendt hjem med løn. Opgørelsen i løbende priser er beregningsmæssigt mindre udfordret end den tilsvarende i faste priser.

I de første beregninger af nationalregnskabet (BNP-indikatoren og de kvartalsvise nationalregnskaber) er det normal praksis, at den offentlige produktionsvækst beregnes på basis af væksten i de reale udgifter sektoren har (input). Senere, i de årlige nationalregnskaber, opgøres dele af den offentlige produktion ud fra beregninger af den mængde serviceydelser, der er blevet produceret (output). Normalt ligger resultaterne af de to beregningsmetoder relativt tæt på hinanden. Men når hospitalerne har været ryddet for at være klar til at tage imod covid-19 patienter, som er kommet i langt mindre grad end forventet, kan der komme en afvigelse mellem de to mål. På omkostningssiden (input) er alt normalt – antallet af lønede sygeplejersker er fx stort set uændret – men på produktionssiden (output) er der blevet gennemført meget færre behandlinger end normalt. Denne type problemstillinger kan også i forskellig grad findes på andre områder af det offentlige forbrug rettet mod individer. Med de kvartalsvise nationalregnskaber fortsat bestemt fra input siden betyder det, at der kan forventes større revisioner end normalt af væksten i det offentlige forbrug, når vi får tilstrækkeligt med data til at kunne bestemme det individuelle offentlige forbrug fra output siden.

Opgørelsen på inputsiden er imidlertid heller ikke uproblematisk i denne tid. De fleste offentligt ansatte, som beskæftiger sig med kollektivt offentligt forbrug – altså det forbrug som ikke er rettet mod enkeltindivider og som fx består af lovforberedende arbejde, generel administration og andet administrativt arbejde – har været hjemsendt med løn. Mange har mulighed for at arbejde hjemmefra, men nogle er hjemsendt uden at kunne arbejde fordi deres arbejdsfunktion kræver, de er til stede på arbejdspladsen. I retningslinjerne fra Eurostat er det påpeget, at der i faste priser skal korrigeres for hjemsendte offentligt ansatte, der ikke kan arbejde hjemmefra. Kildegrundlaget for at lave sådanne korrektioner er på nuværende tidspunkt meget begrænset. Så da vi kun har haft få statistiske oplysninger om disse forhold, har vi været nødt til at lave nogle temmelig grove korrektioner i tallene.

Tiltag 4: Ændret omkostningsstruktur i erhvervene

Forholdet imellem omsætning og omkostninger har ændret sig i mange virksomheder siden restriktionerne som følge af COVID-19 blev indført. Omsætningen kan i nogle brancher været faldet helt eller delvist væk, mens der ikke nødvendigvis er sket en tilsvarende reduktion af omkostningerne. For at skabe et godt udgangspunkt for de første nationalregnskabsberegninger, er der derfor brug for en anderledes vurdering af, hvad virksomhedernes omkostninger forbundet med produktionen er, end den vurdering, som sædvanligvis lægges til grund for beregningerne. Ved de første nationalregnskabsberegninger er der kun få kilder til at belyse omkostningerne ved produktionen og almindeligvis anvendes derfor for de fleste brancher - ud fra en antagelse om uændret teknologi og omkostningsstruktur – det historiske forhold mellem produktion og forbrug i produktionen i beregningen af værditilvæksten for branchen. Der er i

beregningerne af første kvartal 2020 udarbejdet nye skøn for omkostningerne ved produktionen, hvor der tages hensyn til de enkelte branchers særlige forhold i denne periode. De nye beregninger vil fx blive anvendt for persontransport, hoteller og restauranter, kultur og fritid, som er særligt påvirket af nedlukning. I takt med at kildegrundlaget forbedres, vil disse antagelser blive udfaset.